
Martin Lings, **Muhammed, a.s.: život zasnovan na najranijim izvorima**, Conectum, Sarajevo 2004.

Ovdje govorimo o (bosanskom) prijevodu djela *Muhammed, a.s.: njegov život zasnovan na najstarijim izvorima*, autora Martina Lingsa (Ebu Bekr Siradžuddina). Riječ je, nesumnjivo, o najboljoj biografiji Poslanika islama napisanoj na engleskome, pa možda zapadnoevropskim jezicima uopće. Prije negoli je prihvatio ponudu svojega izdavača i prijedlog nekolicine svojih prijatelja (koji su željeli da se upoznaju sa ličnošću i djelom Muhammeda, a.s.) da napiše ovo djelo, Lingsu je više negoli drugima bila poznata činjenica da je predstava o Muhamedu, a.s., u evropskom kulturnom prostoru (literaturi), izuzimajući naravno predstavnike istinskoga evropskoga duha poput Goetea, Carlyla i Frančeska Gabrijelija i dr., dugo vremena bila oblikovana na grubim previdima, predrasudama i iskrivljenoj percepciji islama, njegova učenja, kulturnih i civilizacijskih postignuća. Zato će on osobi Poslanika Muhammeda, a.s., pristupiti bez predrasuda, pozitivno i odgovorno oslanjajući se, vjerovatno rukovođen poznatim epistemološkim načelom «što ste vremenski bliži Izvoru spoznaje, utoliko ste autentičniji», isključivo na klasične muslimanske izvore, čija vjerodostojnost je podnijela najozbiljnije moderne znanstvene kritike. Ne čudi onda što, za razliku od mnogih drugih pisaca i autora, svoje djelo otvora ili otpočinje poglavljem koje govori o duhovnom rodoslovlju (stablu) posljednjega Poslanika, uspostavljajući time, nakon dugoga vremena (nekoliko stoljeća), duhovnu vertikalu unutar koje Ismailov (Jišmaelov) potomak Muhamed i njegovi sljedbenici bivaju ponovno uključeni u jedinstvenu religioznu povijest ili povijest Saveza kao jedinstvenog abrahamovskog vrela sa koga svoju mudrost neprekinuto zahvataju svi narodi svijeta.

Kroz ličnost poslanika Muhammeda, a.s., Lings je veoma jednostavnim i laskim jezikom (kako to i dolikuje piscima koji iznose istinu) zapadnoevropskome čitateljstvu (bilo je to vrijeme kada je II vatikanski koncil stvorio klimu za njegovu pozitivniju valorizaciju) predstavio kur'ansku, odnosno islamsku, sliku svijeta: specifičnu hijerarhiziranu strukturu kosmosa, čovjeka i društva, gdje su u najsretniju moguću vezu dovedeni, ne eklektički nego stvarno, čovjekova alhemija i hemija, metafizika i fizika, duh i tijelo, muška senzualnost i ženska senzibilnost, vjera i kultura, vjera i znanje, moral i politika itd.), dakle sliku svijeta u kojoj, na matrici islamskoga monoteizma (*tewhida*) sve funkcioniра u savršenoj harmoniji i skladu. U takvoj slici svijeta, čiji je prototip Muhamed, a.s., ne postoji stvarna podjela na sveto i profano, fizičko i metafizičko, znanstveno i religijsko, racionalno i intelektualno, po prvi puta uspostavljena u modernoj zapadnjačkoj civilizaciji. Tu se susrećemo sa onim Sve, sa Jednim i Jedinstvenim (*tewhid*) koga ne može zahvaćati isključivo čovjek razuma (*ratio*) ili, markuzeovski rečeno, jedne dimenzije, koji je sklon tu cjelinu dijeliti, fragmentirati, nego čovjek i vjere i uma (*intelekt*) koji je, po svojoj božanskoj naravi, skuplja, integrira, sintetizira, koji teži za onim nepodijeljenim i cjelovitim, jer se jedino u takvoj cjelini stanje ljudske prirode može na najbolji mogući način ostvariti.

Zato nam Lings, dok iznosi najsitnije detalje iz Muhammedova, a.s. života, za moderne agnostike i odveć racionalizirane pisce često nepotrebne, dosadne i trivijalne, od lične higijene, načina ishrane, stanovanja, odijevanja, odnosa prema ljudima, prema drugim religioznim i

kulturnim narodima, jahačim životinjama i bojnim konjima, odnosa prema saputnicima, prema vlastitome oružju, prema djeci, prijateljima, ženama, rodbini, prema državičkim obavezama itd., Muhameda, a.s. predstavlja, u punom značenju te riječi, Poslanikom ne samo religije nego i Poslanikom kulture, Poslanikom civilizacije, Poslanikom koji je i politiku i državu i kanon i znanje i umjetnost promatrao u neraskidivom jedinstvu sa najvišim počelom Stvarnosti (Bogom).

Zato je ova knjiga prije svega strašan izazov nihilizmu Zapada, odnosno «njegovoj antropocentričnoj slici svijeta», slici koja predstavlja temeljno uvjerenje, temeljni životni stav današnjih ljudi, i na njoj izgrađenim društvenim, etičkim, estetičkim i aksiološkim vrednotama iz kojih su, kako bi to rekao jedan drugi mudri Evropljanin R. Guenon, ispražnjeni svi sveti (božanski ili metafizički) sadržaji. No, ona je istovremeno i strašan izazov beživotnom, statičnom, servilnom i jalovom muslimanskome umu, njegovom antiislamskom shvaćanju i primjeni dinamične kur'anske ideje vremena i povijesti, umu koji je, umjesto da je dovodi u neraskidivu vezu sa čovjekovom istinskom intelektualnošću, vjeru sveo na osjećaje ili emocije, lišavajući je unutarnje vitalnosti, kulturnog i povijesno-civilizacijskoga značaja.

Lingsova poruka je jasna (a poentirao ju je u brojnim intervjuima povodom objavljivanja svoje knjige): u dubokoj intelektualnoj krizi čovjeka, koja ide ruku pod ruku sa nezaustavljivom materijalizacijom svijeta, moramo shvatiti da nema drugog puta osim traženja utočišta u Bogu i Njegovu Vjerozakonu. Svoju poruku on potkrepljuje jednom Poslanikovom izrekom u kojoj se kaže: *«Ovaj svijet je most koji nas iz konačnog povezuje (iz konačnog sa beskonačnim, iz prolaznog sa vječnim), pa ko će graditi svoju kuću na mostu!»* No, da bismo lakše prešli taj most, vlastitu vjeru moramo prije svega intelektualno razvijati i odgovorno živjeti unutar historije (baš onako kako je živio Poslanik islama) za čiji razvoj i sudbinu smo, kao Božiji namjesnici na Zemlji i razumom obdarena bića, i najodgovorniji. Rečeni Lingsov stav moramo shvatiti i prihvatiti ozbiljno, a upravo ova knjiga koju ovdje predstavljamo, čiji sadržaj nam na lahak način otkriva osnovna učenja o islamu sjedinjena u ličnosti Muhammeda, a.s., i njegova sunneta, pomoći će nam da pronađemo utočište u takvome razumijevanju religije, za kojim danas ogroman broj vapi preživljavajući duboku krizu vlastitog identiteta.

Dr. Adnan Silajdžić